

**ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА
при захворюваннях органів дихання**

**Анотований
бібліографічний покажчик
трьома мовами**

Укладач Ірина Свістельник

УДК 615.825:616.2:016

ББК 53.54+56.8:91.9

Л 56

*Серія „Інформаційне забезпечення фізичної рекреації,
реабілітації і здоров'я людини”
Започаткована 2011 року*

Лікувальна фізична культура при захворюваннях органів дихання : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Л. : [б. в.], 2015. – 27 с. (Серія „Інформаційне забезпечення фізичної рекреації, реабілітації і здоров'я людини”, вип. 2).

До анотованого бібліографічного покажчика увійшли друковані (книги, монографії, наукові статті, автореферати дисертацій тощо) та електронні джерела бібліотеки Львівського державного університету фізичної культури. Праці науковців, що досліджують проблеми лікувальної фізичної культури розміщено за рубриками, в алфавітній послідовності прізвищ авторів, анотації подано трьома мовами (українською, російською та англійською); тексти анотацій збережено в авторських варіантах.

Бібліографічні описи складено відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання” та ДСТУ 3582–97 „Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила”.

Покажчик призначений для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів ВНЗ фізкультурного профілю, факультетів фізичного виховання ВНЗ та всіх, хто здійснює наукові дослідження в галузі медицини.

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

при захворюваннях органів дихання

1. Березовский Б. Лечебная физкультура при заболеваниях органов дыхания / Б. Березовский, С. Ломинога. – К. : Здоров'я, 1980. – 104 с.

Аннотация. В книге приведены краткие данные о клинике и патологической физиологии заболеваний органов дыхания, показания и методики применения лечебной физической культуры при лечении больных бронхитом, острой и хронической пневмонией, бронхиальной астмой, эмфиземой, нагноительными заболеваниями органов дыхания, плевритом, туберкулезом легких. Книга рассчитана на терапевтов, пульмонологов, фтизиатров, врачей и инструкторов лечебной физкультуры.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, органы дыхания, заболевания.

Анотація. У книзі приведені короткі відомості щодо клініки і патологічної фізіології захворювань органів дихання, методики застосування лікувальної фізичної культури при лікуванні хворих бронхітом, гострою і хронічною пневмонією, бронхіальною астмою, емфіземою, гнійними захворюваннями органів дихання, плевритом, туберкульозом легенів.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, органи дихання, захворювання.

Annotation. In a book short information is resulted about a clinic and pathological physiology of diseases of breathing organs, testimonies and methods of application of medical physical culture at treatment of patients a bronchitis, sharp and chronic pneumonia, bronchial asthma, emphysema, festering diseases of breathing organs, pleurisy, white plague. A book is counted on internists, pulmanology, ftiziatr, doctors and instructors of medical physical education.

Key words: medical physical culture, organs breathings, diseases.

2. Білоруський О. Р. Лікування хворих із закритою травмою грудної клітки / Білоруський О. Р. // Роль фізичної культури і спорту в здоровому способі життя : тези доп. V Всеукр. наук.-практ. конф. – Л., 2001. – С. 9–10.

Анотація. Вивчено структуру захворюваності при закритій травмі грудної клітки, оцінено результати лікування та визначено оптимальні методи надання допомоги хворим із закритою травмою грудної клітки.

Ключові слова: травми, грудна клітка, лікування.

Аннотация. Изучена структура заболеваемости при закрытой травме грудной клетки, оценены результаты лечения и определены оптимальные методы предоставления помощи больным с закрытой травмой грудной клетки.

Ключевые слова: травмы, грудная клетка, лечение.

Annotation. The structure of morbidity is studied at the closed trauma of thorax, the results of treatment and certainly optimum methods of grant a help a patient are appraised with the closed trauma of thorax.

Key words: *traumas, thorax, treatment.*

3. Блюдик В. С. К вопросу о лечении бронхиальной астмы средствами физических упражнений и массажа / Блюдик В. С., Буровых А. Н. // Совершенствование форм и методов управления процессом физического воспитания и спортивной тренировки : сб. тр. – Омск, 1980. – С. 112–114.

Аннотация. Наши наблюдения и исследования показали, что предпочтение следует отдавать комплексному применению физических упражнений и массажа. Существующую методику использования физических упражнений следует доработать и обосновать конкретными исследованиями.

Ключевые слова: *бронхиальная астма, физические упражнения, методика.*

Анотація. Спостереження і дослідження показали, що перевагу слід надавати комплексному застосуванню фізичних вправ і масажу. Існуючу методику використання фізичних вправ необхідно доопрацювати і обґрунтувати конкретними дослідженнями.

Ключові слова: *бронхіальна астма, фізичні вправи, методика.*

Annotation. Our supervisions and researches showed that it is necessary to give preference complex application of physical exercises and massage. Existent method of the use, physical exercises it is necessary to finish off and ground concrete researches.

Key words: *bronchial asthma, physical exercises, method*

4. Вовканич А. Лікувальна фізична культура при захворюваннях дихальної системи / А. Вовканич, О. Романчак // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2006. – Вип. 10, т. 4, кн. 2. – С. 31–35.

Анотація. Стаття присвячена аналізу можливості застосування лікувальної фізичної культури для лікування захворювань дихальної системи.

Ключові слова: *дихальна система, патологія, фізичні вправи.*

Аннотация. Статья посвящена анализу возможности применения лечебной физической культуры для лечения заболеваний дыхательной системы.

Ключевые слова: *дыхательная система, патология, физические упражнения.*

Annotation. The article is devoted to analysis of possibility of remedial gymnastics application with the purpose of respiratory system illnesses.

Key words: *respiratory system, pathology, physical exercises treatment.*

5. Волков В. В. К проблеме интенсификации физических нагрузок в процессе лечения больных острыми пневмониями / В. В. Волков // Медицинские проблемы физической культуры : респ. межвед. сб. – К., 1990. – Вып. 11. – С. 72–74.

Аннотация. В процессе лечебного курса до и после лечебной гимнастики с помощью спирографии, спирометрии, пневмотахометрии и газоанализа были изучены в динамике жизненная емкость легких и ее фракций, минутный

объем дыхания, максимальная вентиляция легких, сформированная жизненная емкость легких на 1 с, минутное поглощение кислорода, максимальный объем скоростей выдоха и вдоха.

Ключевые слова: *физическая реабилитация, острая пневмония, физические нагрузки.*

Анотація. *В процесі лікувального курсу до і після лікувальної гімнастики за допомогою спірографії, спірометрії, пневмотахометрії і газоаналізу були вивчені в динаміці життєва місткість легень і її фракцій, хвилинний обсяг дихання, максимальна вентиляция легень, сформована життєва місткість легень на 1 хв, хвилинне поглинання кисню, максимальний обсяг швидкостей видиху і вдиху.*

Ключові слова: *фізична реабілітація, гостра пневмонія, фізичні навантаження.*

Annotation. *In the process of medical course to and after a medical gymnastics by petrography, spirometry, pnevnotakhometry and gas analysis were studied in a dynamics vital capacity of lights and its factions, minute volume of breathing, maximal ventilation of lights, formed vital capacity of lights on 1 with, minute absorption of oxygen, maximal volume of speeds of exhalation and inhalation.*

Key words: *physical rehabilitation, sharp pneumony, physical loadings.*

6. Григус І. Застосування ЛФК при бронхіальній астмі / Ігор Григус // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – Вінниця, 2006. – Вип. 5. – С. 452–456.

Анотація. *Показано, що лікувальна фізична культура сприяє нормалізації показників функції зовнішнього дихання, зменшує задихки, кашель та частоту приступів бронхіальної астми.*

Ключові слова: *лікувальна фізична культура, застосування, бронхіальна астма.*

Аннотация. *Показано, что лечебная физическая культура способствует нормализации показателей функции внешнего дыхания, уменьшает одышки, кашель и частоту приступов бронхиальной астмы.*

Ключевые слова: *лечебная физическая культура, применение, бронхиальная астма.*

Annotation. *It is shown that a medical physical culture is instrumental in normalization of indexes of function of the external breathing, diminishes the shortnesses of breath, cough and frequency of attacks of bronchial asthma.*

Key words: *medical physical culture, application, bronchial asthma.*

7. Григус І. М. Концепція медичної реабілітації хворих на бронхіальну астму / Григус І. М. // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні : зб. наук. пр. – Рівне, 2009. – Вип. 6, ч. 1. – С. 63–90.

Анотація. *У статті розглянуто теоретико-методичні основи медичної реабілітації хворих на бронхіальну астму, обґрунтовано доцільність застосування лікувальної фізичної культури, масажу і фізіотерапевтичних*

процедур у концепції медичної реабілітації хворих на бронхіальну астму, в залежності від важкого перебігу і функціонального стану хворих.

Ключові слова: бронхіальна астма, концепція, медична реабілітація, функціональний стан.

Аннотація. В статье рассмотрены теоретико-методические основы медицинской реабилитации больных бронхиальной астмой, обоснована целесообразность применения лечебной физической культуры, массажа и физиотерапевтических процедур в концепции медицинской реабилитации больных бронхиальной астмой, в зависимости от тяжести течения и функционального состояния больных.

Ключевые слова: бронхиальная астма, концепция, медицинская реабилитация, функциональное состояние.

Annotation. In the article theoretic-methodical bases of medical rehabilitator of patients with bronchial asthma are considered, expedience of application; medical physical culture, massage and procedures of physical therapies in conception of medical rehabilitation of patients with bronchial asthma is grounded depending on weight of flow and functional state of patients.

Key words: bronchial asthma, conception, medical rehabilitation, functional state.

8. Григус І. ЛФК в системній фізичній реабілітації хворих на персистуючу бронхіальну астму середньої важкості / Григус І. // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. – Івано-Франківськ, 2007. – Вип. 5. – С. 117–123.

Анотація. У статті висвітлено сучасний стан проблеми з бронхіальною астмою і місце лікувальної фізичної культури в системній фізичній реабілітації хворих на бронхіальну астму. Описано визначення ступенів рухових можливостей хворих, методики фізичних тренувань і їх вплив на показники функції зовнішнього дихання.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, фізична реабілітація, бронхіальна астма, об'єм форсованого видиху, пікова швидкість видиху.

Аннотація. В статье отражено современное состояние проблемы бронхиальной астмы и место лечебной физической культуры в системной физической реабилитации больных бронхиальной астмой. Описаны определения степеней двигательных возможностей больных, методики физических тренировок и свое влияние на показатели функции внешнего дыхания.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, физическая реабилитация, бронхиальная астма, объем форсированного выдоха, пиковая скорость выдоха.

Annotation. In article the modern consisting of problem with bronchial asthma and place of medical physical culture is reflected of system physical rehabilitation of patients with bronchial asthma. Determinations of degrees of motive possibilities of patients and method of the physical trainings and influence are described on the indexes of function of the external breathing.

Key words: *medical physical culture, physical rehabilitation, bronchial asthma, forced expiratory volume, peak expiratory flow.*

9. Григус І. М. Роль лікувальної фізичної культури при лікуванні бронхіальної астми / Григус І. М. // Спортивна медицина. – 2007. – № 2. – С. 69–72.

Анотація. *Обґрунтовано сучасний підхід до проведення лікувальної фізичної культури і звукової гімнастики при лікуванні пацієнтів з бронхіальною астмою.*

Ключові слова: *бронхіальна астма, лікувальна фізична культура, звукова гімнастика.*

Аннотация. *Обоснован современный подход к проведению лечебной физической культуры и звуковой гимнастики при лечении пациентов с бронхиальной астмой.*

Ключевые слова: *бронхиальная астма, лечебная физическая культура, звуковая гимнастика.*

Annotation. *A modern-day approach to undertaking the therapeutic physical training to patients with bronchial asthma is substantiated.*

Key words: *bronchial asthma, therapeutic physical training.*

10. Данько Ю. И. Лечебная физкультура при неспецифических заболеваниях легких / Данько Ю. И. // Медицинские проблемы физической культуры : респуб. межвед. зб. – К., 1978. – В. 6. – С. 3–11.

Аннотация. *Упражнения лечебной физической культуры при неспецифических заболеваниях органов дыхания являются средством патогенетической терапии. Вместе с тем, расширение показаний к использованию лечебной физической культуры в пульмонологической клинике требует проведения исследований в целях дальнейшей дифференциации средств и методов лечебной физической культуры для достижения ее большей эффективности, а также разработки путей мобилизации средствами лечебной физической культуры внутриорганных, внутрисистемных и межсистемных механизмов компенсации проявлений бронхолегочной недостаточности при острых и хронических заболеваниях органов дыхания. В терапии неспецифических заболеваний легких лечебная физическая культура должна занять такое же клинически обоснованное место, как при лечении лиц с сердечно-сосудистыми заболеваниями.*

Ключевые слова: *лечебная физическая культура, заболевания легких, органы дыхания.*

Анотація. *Вправи ЛФК при неспецифічних захворюваннях органів дихання є засобом патогенетичної терапії. Разом з тим, використання ЛФК в пульмонологічній клініці вимагає проведення досліджень для подальшого диференціювання засобів і методів ЛФК у досягненні її більшої ефективності, а також розроблення шляхів мобілізації засобами ЛФК внутрішніх органів, внутрішньосистемних і міжсистемних механізмів*

компенсації проявів бронхолегеневої недостатності при гострих і хронічних захворюваннях органів дихання.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, захворювання легенів, органи дихання.

Annotation. Exercises of medical physical culture at the unspecific diseases of breathing organs are the mean of pathological, genetic therapy. At the same time, expansion of testimonies to the use of medical physical culture in a pulmonologist clinic requires researches for further differentiations of facilities and methods of medical physical culture for achievement its greater to efficiency, and also developments of ways of mobilization of medical physical culture of and mechanisms of indemnifications of indemnification of displays of insufficiency facilities at the sharp and chronic diseases of organs of breathings. In therapy of unspecific diseases of lights a medical physical culture must take the same clinically grounded place, as at treatment of persons with cardiac diseases.

Key words: medical physical culture, diseases of lights, breathing organs.

11. Дишлов К. М. Ефективність поєднання ЛФК і фізіотерапевтичного лікування при хронічному бронхіті / К. М. Дишлов, З. М. Прокопчук // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 101–104.

Анотація. У статті розглядаються основні методи фізичної реабілітації при хронічних бронхітах.

Ключові слова: фізична реабілітація, здоров'я, лікувальна фізична культура, дихальна гімнастика, хронічний бронхіт, фізіотерапія, профілактика.

Аннотация. В статье рассматриваются основные методы физической реабилитации при хронических бронхитах.

Ключевые слова: физическая реабилитация, здоровье, лечебная физическая культура, дыхательная гимнастика, хронический бронхит, физиотерапия, профилактика.

Annotation. The article considers the basic methods of physical rehabilitation at chronics bronchitis.

Key words: physical rehabilitation, health, medical physical culture, respiration gymnastics, chronic bronchitis, physiotherapy, prophylaxis.

12. Дубровский В. И. О влиянии физических упражнений на чувствительность бронхов к ингаляции ацетилхолина у больных бронхиальной астмой / В. И. Дубровский, А. И. Прощалыкин // Теория и практика физической культуры. – 1987. – № 3. – С. 51.

Аннотация. Показано, что систематические занятия физической культурой приводят к значительному улучшению функции внешнего дыхания, но не дают оснований говорить о полном выздоровлении. Физические нагрузки приводят лишь к компенсаторным изменениям в бронхолегочной системе, но не изменяют реактивности организма в целом и чувствительности бронхов к ингаляции ацетилхолина в частности.

Ключевые слова: физические упражнения, бронхи, бронхиальная астма.

Анотація. Показано, що систематичні заняття фізичною культурою призводять до значного покращення функції зовнішнього дихання, але не дають підстав говорити про повне одужання. Фізичні навантаження призводять лише до компенсаторних змін в бронхолегеневій системі, але не змінюють реактивності організму в цілому і чутливості бронхів до інгаляції ацетилхоліну зокрема.

Ключові слова: фізичні вправи, бронхи, бронхіальна астма.

Annotation. It is shown that systematic employments it is resulted a physical culture in the considerable improvement of function of the external breathing, but does not ground to talk about complete convalescence. The physical loadings cause only compensate changes in the system bronchial tubes, but does not change reactivity of organism on the whole and to the sensitiveness of bronchial tubes to inhalation of atsetilkholina in particular.

Key words: physical exercises, bronchial tubes, bronchial asthma.

13. Єрмакова Є. В. Фізичні методи лікування бронхіальної астми у дітей / Єрмакова Є. В., Косова Л. А. // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. – Л., 1999. – С. 51.

Анотація. Отримані результати обстеження хворих вказують на високу ефективність фізичних методів лікування бронхіальної астми у дітей.

Ключові слова: фізичні методи, лікування, бронхіальна астма, діти.

Аннотация. Полученные результаты обследования больных указывают на высокую эффективность физических методов лечения бронхиальной астмы у детей.

Ключевые слова: физические методы, лечения, бронхиальная астма, дети.

Annotation. Got results of inspection of patients of specify on high efficiency of physical methods of treatment of bronchial asthma at children.

Key words: physical methods, treatments, bronchial asthma, to put.

14. Захарова Л. С. Лечебная физическая культура: методика лечебной физической культуры при заболеваниях органов дыхания : метод. реком. для студ. ин-тов физ. культуры и методистов / Л. С. Захарова. – М. : ГЦОЛИФК, 1980. – 18 с.

Аннотация. В методических рекомендациях рассмотрены патологические процессы в органах дыхания и частные методики лечебной физической культуры при заболеваниях органов дыхания.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, заболевания органов дыхания, методики лечения.

Анотація. У методичних рекомендаціях розглянуті патологічні процеси в органах дихання і методики лікувальної фізичної культури при захворюваннях органів дихання.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, захворювання органів дихання, методики лікування.

Annotation. In methodical recommendations considered pathological processes in the respiratory organs, and private methods of therapeutic physical culture in diseases of the respiratory system.

Key words: medical physical culture, respiratory diseases, methods of treatment.

15. Захарова Л. С. Лечебная физическая культура больных хроническим бронхитом : метод. реком. для студ. ин-тов физ. культуры и методистов лечеб. физ. культуры / Л. С. Захарова, В. А. Максимов. – М. : ГЦОЛИФК, 1982. – 26 с.

Аннотація. В методических рекомендаціях рассмотрены вопросы физиологического обоснования воздействия физических упражнений, методика применения лечебной физкультуры при хроническом бронхите, показания к применению лечебной физкультуры, режимы двигательной активности для больных хроническим бронхитом, методика дозированного плавания.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, хронический бронхит, физические упражнения.

Анотація. У методичних рекомендаціях розглянуто питання фізіологічного обґрунтування дії фізичних вправ, методика застосування лікувальної фізкультури при хронічному бронхіті, показання до застосування лікувальної фізкультури, режими рухової активності для хворих хронічним бронхітом, методика дозованого плавання.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, хронічний бронхіт, фізичні вправи.

Annotation. In methodical recommendations the questions of physiological ground of influence of physical exercises, method of application of medical physical education, are considered at a chronic bronchitis, testimonies to application of medical physical education, modes of motive activity for patients by a chronic bronchitis, method of the dosed swimming.

Key words: medical physical culture, chronic bronchitis, physical exercises.

16. Значение ЛФК в комплексном лечении больных экссудативным плевритом туберкулезной этиологии / Волошин Ярослав, Кучугура-Кучеренко Людмила, Дяченко Анатолий [та ін.] // Роль фізичної культури як вагомого фактора покращення стану здоров'я населення і модифікації стилю життя : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. – Івано-Франківськ, 2006. – С. 15–16.

Аннотація. Предложена методика лечебной физической культуры, которая показала высокую эффективность в практической работе.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, методика, комплексное лечение.

Анотація. Запропоновано методику лікувальної фізичної культури, яка показала високу ефективність у практичній роботі.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, методика, комплексне лікування.

Annotation. *The method of medical physical culture which showed high efficiency in practical work is offered.*

Key words: *medical physical culture, method, complex treatment.*

17. Иванов С. М. Лечебная физкультура при хронической пневмонии у детей : [монография] / С. М. Иванов. – М. : Медицина, 1968. – 141 с.

Аннотация. *Лечебная физкультура показана при хронической пневмонии во всех стадиях ее развития. Особенно благоприятные результаты получены у больных детей с хронической пневмонией первой и второй стадии. Под влиянием лечебной гимнастики задерживается прогрессирование патологического бронхолегочного процесса, улучшается функция внешнего дыхания, устраняется или уменьшается гипоксемия, происходят благоприятные сдвиги в функциональном состоянии сердечно-сосудистой системы и физическом развитии больных детей. У детей вырабатывается ряд положительных эмоций, которые, являясь раздражителями психической сферы, значительно увеличивают получаемый эффект.*

Ключевые слова: *лечебная физкультура, хроническая пневмония, дети.*

Анотація. *Лікувальна фізична культура необхідна при хронічній пневмонії у всіх стадіях її розвитку. Особливими є результати, отримані у хворих дітей з хронічною пневмонією першої та другої стадії. Під впливом лікувальної гімнастики затримується прогресування патологічного бронхолегеневого процесу, поліпшується функція зовнішнього дихання, усувається чи зменшується гіпоксемія, відбуваються сприятливі зрушення у функціональному стані серцево-судинної системи і фізичному розвитку хворих дітей.*

Ключові слова: *лікувальна фізкультура, хронічна пневмонія, діти.*

Annotation. *Therapeutic physical culture shown in chronic pneumonia in all stages of its development. Particularly favorable results were obtained in patients with chronic child pneumonia canonical first and second stages. Under the influence of physiotherapy HoldVaeth pathological progression of bronchopulmonary process, improves the function of external respiration, eliminated or reduced hypoxemia, there are favorable changes in the functional state of the cardiovascular system, we and physical development of sick children. We de children produced a series of positive emotions, which, as the psychic sphere stimuli, significantly increase the effect obtained.*

Key words: *physiotherapy, chronic pneumonia, and children.*

18. Калмиков С. А. Особенности методики лечебной физической культуры при экссудативных инфекционных плевритах на стационарном этапе реабилитации / Калмиков С. А. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Х., 2008. – № 4. – С. 144–148.

Анотація. У статті здійснено аналіз сучасної науково-методичної літератури із застосування форм і засобів лікувальної фізичної культури в реабілітації хворих на ексудативний інфекційний плеврит, описані механізми лікувальної дії фізичних вправ і розроблена методика лікувальної гімнастики при даному захворюванні на стаціонарному етапі фізичної реабілітації з урахуванням важкості стану хворого, визначені особливості цієї методики і шляхи її вдосконалення.

Ключові слова: ексудативний плеврит, лікувальна фізична культура.

Аннотация. В статье проведен анализ современной научно-методической литературы по применению форм и средств лечебной физической культуры в реабилитации больных экссудативным инфекционным плевритом, описаны механизмы лечебного действия физических упражнений и разработана методика лечебной гимнастики при данном заболевании на стационарном этапе физической реабилитации с учетом тяжести состояния больного, определены особенности этой методики и пути ее усовершенствования.

Ключевые слова: экссудативный плеврит, лечебная физическая культура.

Annotation. In the article is analyzed of modern scientifically methodical literature is done on application of forms and facilities of medical physical culture in the rehabilitation of patients an exudates infectious pleuritis, are described the mechanisms of medical action of physical exercises and the method of medical gymnastics is developed at this disease on the stationary stage of physical rehabilitation taking into account weight of the state of patient, the features of this method and way of its improvement are selected.

Key words: exudative pleurisy, medical physical culture.

19. Кокосов А. Н. Лечебная физическая культура в реабилитации больных с заболеваниями легких / Кокосов А. Н., Стрельцова Э. В. – 2-е изд., перераб. и доп. – Л. : Медицина, 1987. – 144 с.

Аннотация. Во 2-м издании книги (1-е вышло в 1981 г.) дополнены методики лечебной физкультуры и показаны особенности их применения при заболеваниях бронхов и легких с целью функциональной и трудовой реабилитации заболевших. Существенное внимание уделено предотвращению развития хронической патологии легких, возможностям поддержания трудоспособности часто и длительно болеющих.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, методика, хроническая патология легких.

Анотація. У другому виданні книги (1-е вийшло 1981 р.) доповнені методики лікувальної фізкультури і показані особливості їх застосування при захворюваннях бронхів і легень з метою функціональної реабілітації хворих. Істотна увага приділена запобіганню розвитку хронічної патології легень, можливостям підтримки працездатності тих, хто часто і тривало хворіють.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, методика, хронічна патологія легень.

Annotation. In 2-th edition of book (1-th went out in 1981) the methods of medical physical education are complemented and the features of their application are shown at the diseases of bronchial tubes and lights with the purpose of functional and labour rehabilitation of diseased. Substantial attention is spared prevention of development of chronic pathology of lights, to possibilities of maintenance of ability to work often and protractedly being ill. For the methodists of medical physical education.

Key words: medical physical culture, method, chronic pathology of lights.

20. Кокосов А. Н. Лечебная физическая культура в реабилитации больных с заболеваниями легких и сердца / Кокосов А. Н., Стрельцова Э. В. – Л. : Медицина, 1981. – 164 с.

Аннотація. В книзі представлені методики лікувальної фізкультури і особливості їх застосування при захворюваннях легень з метою функціональної реабілітації хворих. Особливу увагу автори приділяють запобіганню розвитку хронічної патології при затяжному перебігу запального процесу і стабілізації функціонального стану хворих при хронічних захворюваннях легень з урахуванням стану серцево-судинної системи. Приведено ряд оригінальних методик лікувальної фізкультури, розроблених в інституті. Видання розраховане на медичних працівників пульмонологічних і реабілітаційних відділень і методистів лікувальної фізкультури.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, методика, хроническая патология легких.

Анотація. У книзі представлені методики лікувальної фізкультури і особливості їх застосування при захворюваннях легень з метою функціональної реабілітації хворих. Особливу увагу автори приділяють запобіганню розвитку хронічної патології при затяжному перебігу запального процесу і стабілізації функціонального стану хворих при хронічних захворюваннях легень з урахуванням стану серцево-судинної системи. Приведено ряд оригінальних методик лікувальної фізкультури, розроблених в інституті.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, методика, хронічна патологія легень.

Annotation. In a book the methods of medical physical education and feature of their application are presented at the diseases of lights with the purpose of functional rehabilitation of patients. Authors spare the special attention prevention of development of chronic pathology at the protracted flow of inflammatory process and stabilizing of the functional state of patients at the chronic diseases of lights taking into account the state of the cardiac system. The row of original methods of medical physical education, developed in an institute is resulted. Edition is counted on the middle medical workers of pulmonologic and rehabilitations separations and methodists of medical physical education.

Key words: medical physical culture, method, chronic pathology of lights.

21. Кокосов О. Н. Лікувальна фізкультура при бронхіальній астмі / О. Н. Кокосов, Е. В. Стрельцова // Валеологія. – 2007. – № 11/12. – С. 36–37.

Анотація. Запропоновано вправи лікувальної фізичної культури при захворюваннях бронхіальною астмою.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, комплекс вправ, бронхіальна астма.

Аннотация. Предложен комплекс упражнений при заболеваниях бронхиальной астмой.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, комплекс упражнений, бронхиальная астма.

Annotation. The complex of exercises is offered at diseases by bronchial asthma.

Key words: medical physical culture, complex of exercises, bronchial asthma.

22. Лечебная физическая культура при бронхиальной астме у детей на стационарном этапе физической реабилитации / Пешкова О. В., Авраменко О. Н., Митько Е. В., Ирхина И. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2011. – № 2. – С. 155–158.

Анотація. Приведены современные данные об этиопатогенезе, клиническом течении бронхиальной астмы у детей. Дана характеристика основным целям и задачам физической реабилитации при данном заболевании у детей и подростков. Дана подробная характеристика основных подходов к применению лечебной физической культуры при бронхиальной астме у детей с акцентом на задачи, средства, формы ее назначения в условиях детского стационара.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, бронхиальная астма, дети, стационар, физическая реабилитация.

Анотація. Надано сучасні дані щодо етіопатогенезу, клінічного перебігу бронхіальної астми у дітей. Охарактеризовано основну мету та завдання фізичної реабілітації при даному захворюванні дітей і підлітків. Докладно охарактеризовані основні підходи до застосування лікувальної фізичної культури при бронхіальній астмі у дітей з рекомендацією завдань, засобів, форм її призначення в умовах дитячого стаціонару.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, бронхіальна астма, діти, стаціонар, фізична реабілітація.

Annotation. In the article authors result modern data about etiology pathogens, clinical current of bronchial asthma at children. Primary purposes and tasks of physical rehabilitation MB described at this disease at children and teenagers. The detailed description of basic approaches is given to xclication of medical physical culture at bronchial asthma at children with an accent on tasks, facilities, forms fits in the conditions of child's permanent establishment.

Key words: medical physical culture bronchial asthma, children, permanent establishment, physical rehabilitation.

23. Литвиненко В. В. Застосування ЛФК та масажу для профілактики захворювання органів дихання у осіб юнацького віку на бронхіальну астму / В. В. Литвиненко // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 127–130.

Анотація. У статті розглянуто вплив реабілітаційних методик ЛФК та лікувального масажу на хворих осіб із захворюванням бронхіальної астми.

Ключові слова: реабілітація, методика, лікувальна фізична культура, лікувальний масаж, бронхіальна астма.

Аннотація. В статье рассматривается влияние реабилитационных методик ЛФК и лечебного массажа на больных с заболеванием бронхиальной астмой.

Ключевые слова: реабилитация, методика, лечебная физическая культура, лечебный массаж, бронхиальная астма.

Annotation. In the article influence of the rehabilitation methods medical physical culture and medical massage is examined on sick persons with the disease bronchial asthma.

Key words: rehabilitation, method, medical physical culture, massotherapy, bronchial asthma.

24. Лікувальна фізична культура при хронічному бронхіті в учнів старших класів / Грейда Б. П., Грейда Н. Б. [та ін.] // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні : зб. наук. пр. – Рівне, 2009. – Вип. 6, ч. 1. – С. 57–63.

Анотація. У статті обґрунтована необхідність застосування фізичних вправ з метою зміцнення дихальних м'язів та покращення рухомості грудної клітини за результатами визначення частоти дихання, легеневих об'ємів, потужності та сили дихальної мускулатури старшокласників при хронічному бронхіті.

Ключові слова: дихальний та резервний об'єми, життєва ємність легень, загальна ємність легень, лікувальна фізична культура, потужність і сила вдиху та видиху, хронічний бронхіт, частота дихання.

Аннотація. В статье доведено необхідність використання фізических упражнень с целью укрепления дыхательных мышц и улучшения подвижности грудной клетки за результатами определения частоты дыхания, легочных объемов, мощности и силы дыхательной мускулатуры старшеклассников при хроническом бронхите.

Ключевые слова: дыхательный и резервный объемы, жизненная емкость легких, лечебная физическая физкультура, мощность и сила входа и выхода, хронический бронхит, частота дыхания.

Annotation. In the article the necessity of the use of physical exercises is led to with the purpose of strengthening of respiratory muscles and improvement of mobility of thorax as a result of determination of frequency of breathing, pulmonary volumes, power and force of respiratory musculature of senior pupils at a chronic bronchitis.

Key words: *respiratory and reserve volumes, vital capacity of lights, medical physical education, power and force of inhalation and exhalation, chronic bronchitis, breathing frequency.*

25. ЛФК в комплексном лечении больных экссудативным плевритом туберкулезной этиологии / Я. Н. Волошин, Л. В. Кучугура-Кучеренко, А. П. Дяченко [и др.] // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. ІХ Міжнар. наук. конгр. – К., 2005. – С. 772.

Аннотація. *Разработана методика лечебной физической культуры, значительно улучшающая функциональные показатели кардиореспираторной системы. В результате проведенной лечебной физической культуры отмечено исчезновение симптомов интоксикации, улучшение общего самочувствия, что позволяет сократить сроки лечения и избежать возможных осложнений.*

Ключевые слова: *лечебная физическая культура, функциональные показатели, кардиореспираторная система.*

Анотація. *Розроблена методика лікувальної фізичної культури, яка значно поліпшує функціональні показники кардиореспіраторної системи. В результаті проведеної лікувальної фізичної культури відмічено зникнення симптомів інтоксикації, поліпшення загального самопочуття, що дозволяє скоротити терміни лікування і уникнути можливих ускладнень.*

Ключові слова: *лікувальна фізична культура, функціональні показники, кардиореспіраторна система.*

Annotation. *The method of medical physical culture, considerably making better the functional indexes of the cardio respiratory system, is developed. As a result of the conducted medical physical culture disappearance of symptoms of intoxication, improvement of common feel, is marked, that allows to reduce the terms of treatment and avoid possible complications.*

Key words: *medical physical culture, functional indexes, cardio respiratory system.*

26. ЛФК и массаж в раннем послеоперационном периоде при хирургическом лечении туберкулеза / Коваленченко Владимир, Мухин Владимир, Золотарев Александр [та ін.] // Роль фізичної культури як вагомого фактора покращення стану здоров'я населення і модифікації стилю життя : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. – Івано-Франківськ, 2006. – С. 32.

Аннотація. *Результаты исследований до- и после операции с применением оригинальной методики ЛФК и массажа у больных экспериментальной группы наблюдалось достоверное улучшение показателей функционального состояния кардиореспираторной системы со стороны крови – увеличение количества гемоглобина. У больных контрольной группы за тот же период следует отметить снижение показателей гемоглобина и количества эритроцитов, что позволяет сократить сроки реабилитации, избежать*

возможных осложнений, способствует более быстрому возвращению человека к трудовой деятельности.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, массаж, туберкулез.

Анотація. Результати досліджень до- і після операції із застосуванням оригінальної методики ЛФК і масажу у хворих експериментальної групи спостерігалось достовірне поліпшення показників функціонального стану кардіореспіраторної системи з боку крові – збільшення кількості гемоглобіну. У хворих контрольної групи за той самий період слід зазначити зниження показників гемоглобіну і кількості еритроцитів, що дозволяє скоротити терміни реабілітації, уникнути можливих ускладнень, сприяти швидшому поверненню людини до трудової діяльності.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, масаж, туберкульоз.

Annotation. Results of researches to - and after an operation with the use of original method of: medical physical culture and massage at patients of experimental group there was a reliable improvement of indexes of the functional state of the cardiorespiratory system from the side of blood is multiplying the amount of hemoglobin. At of control group for that period it should be noted decline of indexes of hemoglobin and amount of red corpuscles, that allows to reduce the terms of rehabilitation, avoid possible complications, instrumental in more rapid returning of man to labour activity.

Key words: medical physical culture, massage, tuberculosis.

27. Мацай Т. В. Застосування ЛФК та масажу при бронхіальній астмі / Т. В. Мацай // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 45–47.

Анотація. Стаття присвячена програмі реабілітації при бронхіальній астмі, використанню масажу та лікувальної фізичної культури.

Ключові слова: бронхіальна астма, реабілітація, масаж., лікувальна фізична культура, здоров'я.

Аннотація. Стаття посвящена программе реабилитации при бронхиальной астме, использованию массажа и лечебной физической культуры.

Ключевые слова: бронхиальная астма, реабилитация, массаж, лечебная физическая культура, здоровье.

Annotation The article is devoted to the program of rehabilitation at bronchial asthma and the use of massage and medical physical culture.

Key words: bronchial asthma, rehabilitation, massage, medical physical culture, health.

28. Мурза В. П. Лечебная физкультура в комплексном лечении больных туберкулезом / Мурза В. П. – К. : Здоров'я, 1976. – 120 с.

Аннотація. В книге подробно освещаются вопросы применения лечебной физической культуры в комплексном лечении больных туберкулезом легких, их подготовки к хирургическому лечению с помощью физических упражнений, способствующих улучшению показателей сердечно-сосудистой,

дыхательной, мышечной и других систем в ранний и отдаленный послеоперационный периоды. Большое внимание уделяется применению дыхательных упражнений, улучшающих дренажную функцию легких, обеспечивающих более быстрое расправление оставшихся участков легкого после операции. Описаны показания и противопоказания к назначению процедур лечебной гимнастики при сопутствующих заболеваниях и осложнениях, возникающих в послеоперационный период. Детально изложена динамика функциональных сдвигов сердечно-сосудистой и дыхательной систем под влиянием лечебной физкультуры как при антибактериальном, так и хирургическом лечении больных. Результаты данных исследований служили критерием для распределения больных на группы для занятий лечебной физической культурой. Приведены рекомендации по применению лечебной физической культуры и элементов закаливания в условиях амбулаторного лечения больных. Книга рассчитана на врачей-фтизиатров, специалистов по торакальной хирургии, врачей и методистов лечебной физической культуры, преподавателей специальных медицинских групп вузов.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, туберкулез, рекомендации.

Анотація. У книзі детально висвітлюються питання застосування лікувальної фізичної культури в комплексному лікуванні хворих туберкульозом легень, їх підготовки до хірургічного лікування за допомогою фізичних вправ, що сприяють поліпшенню показників серцево-судинної, дихальної, м'язової та інших систем у ранній і віддалений післяопераційний періоди.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, туберкульоз, рекомендації.

Annotation. In a book in detail the questions of application of medical physical culture are lighted in complex treatment of patients by a white plague, their preparations to surgical treatment by physical exercises, cooperate the improvement of indexes cardiac, muscle, breast and other systems in early and remote periods after an operation. Large attention is spared application of respiratory exercises, making better the drainage function of lights, providing more rapid straightening of remaining areas of lung after an operation. Described testimony and contra-indication to setting of procedures of medical gymnastics at concomitant diseases and complications, arising up in a periods after an operation. In detail the dynamics of functional changes of the cardiac and respiratory systems is expounded under influencing of medical physical education both at antibacterial and surgical treatment of patients. The results of these researches served as a criterion for distributing of patients on groups for employments by a medical physical culture.

Key words: medical physical culture, tuberculosis, recommendations.

29. Ногас А. О. ЛФК в комплексній фізичній реабілітації хворих на туберкульоз легенів / Ногас А. О. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 1. – С. 76–79.

Анотація. Оцінено програми фізичної реабілітації, що спрямована на відновлення порушеної функції зовнішнього дихання. У дослідженні взяло участь 68 пацієнтів з діагнозом вперше діагностований туберкульоз легенів (40 - чоловіки, 28 - жінок, середній вік - 29 років). Комплексна програма фізичної реабілітації включала: ранкову гігієнічну гімнастику, лікувальну гімнастику, лікувальний масаж, фізіотерапевтичні процедури, гідротерапію, маніпуляційні втручання та освітні програми. Встановлена тенденція до швидшого зростання показників, що характеризують рівень порушення бронхіальної прохідності; частоти дихання, дихального об'єму, хвилинного об'єму дихання. Доведено, що застосування лікувальної фізичної культури призводить до швидкого відновлення порушеної функції зовнішнього дихання, покращення функціонального стану дихальної і серцево-судинної систем, зміцнення дихальної мускулатури, підвищення ефективності медикаментозної терапії, загального рівня фізичного здоров'я та зменшення розвитку ускладнень.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, туберкульоз легенів, фізичні вправи, функція зовнішнього дихання.

Аннотация. Оценены программы физической реабилитации, которые направлены на возобновление нарушенной функции внешнего дыхания. В исследовании приняли участие 68 пациентов с диагнозом впервые диагностированный туберкулез легких (40 - мужчин и 28 - женщин, средний возраст - 29 лет). Комплексная программа физической реабилитации включала: утреннюю гигиеническую гимнастику, лечебную гимнастику, лечебный массаж, физиотерапевтические процедуры, гидротерапию, манипуляционные вмешательства и образовательные программы. Установлена тенденция к более быстрому росту показателей, которые характеризуют уровень нарушения бронхиальной проходимости; частоты дыхания, дыхательного объема, минутного объема дыхания. Доказано, что применение лечебной физической культуры приводит к быстрому возобновлению нарушенной функции внешнего дыхания, улучшения функционального состояния дыхательной и сердечно-сосудистой систем, укрепления дыхательной мускулатуры, повышения эффективности медикаментозной терапии, общего уровня физического здоровья и уменьшения развития осложнений.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, туберкулез легких, физические упражнения, функция внешнего дыхания.

Annotation. The programs of physical rehabilitation, which are directed on proceeding in the broken function of the external breathing, are appraised. In research 68 patients took part with a diagnosis the first diagnosed white plague (40 -men and 28 - women, middle ages - 29 years). The complex program of physical rehabilitation included: morning hygienical gymnastics, medical gymnastics, massotherapy, physical ' therapy procedures, hydrotherapy, manipulation interferences and educational programs. A tendency is set to more hasty growth of indexes which characterize the level of violation of bronchial ability to travel the cross-country; frequencies of breathing, respiratory volume,

minute volume of breathing. It is well-proven that over application of medical physical culture brings to rapid renewal of the broken function of the external breathing, improvement of the functional state of the respiratory and cardiovascular systems, strengthening of respiratory musculature, increase of efficiency of medicinal therapy, general physical health and diminishing of development of complications level.

Key words: *medical physical culture, pulmonary tuberculosis, physical exercise, a function of external respiration.*

30. Ногас А. Методика лікувальної фізичної культури при туберкульозі легень / Анжела Ногас // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2007. – Вип. 11, т. 2. – С. 255–259.

Анотація. *У статті висвітлено механізм лікувальної дії фізичних вправ та характеристику рухових режимів при туберкульозі легень. Запропоновано комплекси фізичних вправ ЛФК.*

Ключові слова: *туберкульоз, руховий режим, фізичні вправи.*

Аннотація. *В статье освещен механизм лечебного воздействия физических упражнений и характеристику двигательных режимов при туберкулезе легких. Предложено комплексы физических упражнений ЛФК.*

Ключевые слова: *туберкулез, двигательный режим, физические упражнения.*

Annotation. *The article the mechanism of medical influence of physical exercises and the description of the motive regimens at tuberculosis of lungs. The complexes of physical exercises are offered medical physical culture.*

Key words: *tuberculosis, an impellent mode, physical exercises.*

31. Петрович И. Т. Влияние лечебной физкультуры на кардиореспираторный аппарат у больных острыми пневмониями / Петрович И. Т. // Вопросы теории и практики физической культуры и спорта : материалы II Респуб. конф. – Минск, 1973. – Ч. 2. – С. 109.

Аннотація. *Уточнены механизмы восстановления функции внешнего дыхания у больных острыми пневмониями под влиянием средств лечебной физической культуры и вопросы согласованности в работе дыхательной и сердечно-сосудистой систем.*

Ключевые слова: *лечебная физическая культура, острая пневмония, функции внешнего дыхания.*

Анотація. *Уточнені механізми відновлення функції зовнішнього дихання у хворих гострими пневмоніями під впливом засобів лікувальної фізичної культури і питання узгодженості в роботі дихальної і серцево-судинної систем.*

Ключові слова: *лікувальна фізична культура, гостра пневмонія, функції зовнішнього дихання.*

Annotation. *The mechanisms of renewal of function of the external breathing are specified at patients by sharp pneumonias under influencing of facilities of medical physical culture and questions of co-ordination in work by a respirator and cardiac systems.*

Key words: *medical physical culture, sharp pneumonia, functions of the external breathing.*

32. Пілецький А. М. *Методика лікувальної фізкультури в реабілітації хворих на бронхіальну астму із синдромом хронічної втоми / А. М. Пілецький // Медицинская реабилитация, физиотерапия, курортология. – 2009. – № 3. – С. 46–48.*

Анотація. *Наведений комплекс вправ лікувальної гімнастики за системою до-ін, який рекомендується хворим бронхіальною астмою з синдромом хронічної втоми. Встановлено, що хворі, які виконували протягом 2–3 міс. спочатку вказаний комплекс і тільки потім займалися традиційною гімнастикою, що застосовується для лікування бронхіальної астми, значно поліпили загальний стан. Під час систематичного використання запропонованого методу фізичної реабілітації в стаціонарі, поліклініці і в домашніх умовах істотно знижуються прояви бронхіальної астми і синдрому хронічної втоми.*

Ключові слова: *бронхіальна астма, синдром хронічної втоми, реабілітація, лікувальна фізкультура, методика.*

Аннотация. *Приводится комплекс упражнений лечебной гимнастики по системе до-ин, который рекомендуется больным бронхиальной астмой с синдромом хронической усталости. Установлено, что больные, выполнявшие в течение 2–3 мес. сначала указанный комплекс, а потом занимались традиционной гимнастикой, применяющейся для лечения бронхиальной астмы, значительно улучшили общее состояние. При систематическом использовании предложенного метода физической реабилитации в стационаре, поликлинике и в домашних условиях существенно снижаются проявления бронхиальной астмы и синдрома хронической усталости.*

Ключевые слова: *бронхиальная астма, синдром хронического утомления, реабилитация, лечебная физическая культура, методика.*

Annotation. *A complex over of exercises of medical gymnastics is brought by system of do-in, which is recommended sick bronchial the asthma syndrome of chronic fatigue. It is set that patients, executing during 2-3 months the complex indicated at first and only then engaged in a traditional gymnastics, used for treatment of bronchial asthma, marked the considerable improvement of the common state. At the systematic use of the offered method of physical rehabilitation in permanent establishment, to the policlinic and in home terms the displays of bronchial asthma and syndrome of chronic fatigue go down substantially.*

Key words: *bronchial asthma, syndrome of chronic fatigue, rehabilitation, medical physical culture, method.*

33. Полковник-Маркова В. С. Засоби лікувальної фізичної культури в реабілітації дітей при бронхіальній астмі в умовах санаторію / Полковник-Маркова В. С. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 3(36). – С. 118–122.

Анотація. Розглянуто актуальне питання постійно зростаючої захворюваності на бронхіальну астму, у тому числі серед дітей. Описано фактори ризику виникнення захворювання у дитячому віці. Підкреслено необхідність реабілітаційних заходів у даній категорії хворих, зважаючи на те, що бронхіальна астма може призводити до інвалідності. Охарактеризовано методичні підходи до застосування засобів лікувальної фізичної культури при бронхіальній астмі. Звернуто особливу увагу на особливості складання комплексів лікувальної гімнастики та проведення занять, виходячи із специфіки роботи із дітьми.

Ключові слова: *бронхіальна астма, фізична реабілітація, лікувальна фізична культура, респіраторна гімнастика.*

Аннотация. Рассмотрен актуальный вопрос возрастающей заболеваемости бронхиальной астмой, в том числе среди детей, учитывая то, что бронхиальная астма может приводит к инвалидности. Описаны факторы риска возникновения заболевания в детском возрасте. Подчеркнута необходимость реабилитационных мероприятий у данной категории больных. Охарактеризованы методические подходы к применению средств лечебной физической культуры при бронхиальной астме. Уделено особое внимание особенностям составления комплексов лечебной гимнастики и проведения занятий, исходя из специфики работы с детьми.

Ключевые слова: *бронхиальная астма, физическая реабилитация, лечебная физическая культура, респираторная гимнастика.*

Annotation. Describes the current issue of increasing incidence of asthma, including children, considering that bronchial asthma can lead to disability. Described risk factors for the disease in childhood. Emphasized the need for rehabilitation measures for this category of patients. Characterized methodological approaches to the use of medical physical training with bronchial asthma. Paic special attention to the peculiarities of making complex medical gymnastics and carrying out of employment, based on the specifics of working with children.

Key words: *a bronchial asthma, a physical rehabilitation, medical physical culture, respiratory gymnastics.*

34. Раннє застосування фізичної культури в найближчому післяопераційному періоді хворих туберкульозом легень / Мельник В. М., Секела М. В., Шишаріна М. О. [та ін.] // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : тези II Регіон. наук.-практ. конф. – Л., 1991. – Ч. 1. – С. 69–71.

Анотація. Показано, що використання методів фізичної культури в ранньому післяопераційному періоді зменшило в 2,5 рази відсоток ускладнень, дозволило ефективно проводити терапію найбільш важливих хворих туберкульозом.

Ключові слова: фізична культура, туберкульоз, ускладнення.

Аннотація. Показано, что использование методов физической культуры в раннем послеоперационном периоде уменьшило в 2,5 раза процент осложнений, позволило эффективно проводить терапию наиболее важных больных туберкулезом.

Ключевые слова: физическая культура, туберкулез, осложнение.

Annotation. It is shown that the use of methods of physical culture in an early period after an operation decreased the percent of complications in 2,5 times, allowed effectively to conduct therapy of the most essential patients tuberculosis.

Key words: physical culture, tuberculosis, complication.

35. Рывлина Г. Я. Влияние различных методик лечебной физкультуры на дренажную функцию бронхов и легочную вентиляцию у больных с нагноительными процессами в легких : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.14 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки (включая методику лечебной физкультуры)“/ Рывлина Галина Яковлевна ; Гос. ин-т физ. культуры им. П. Ф. Лесгафта. – Л., 1978. – 21 с.

Аннотація. Впервые в лечебной физкультуре использован педагогический „перекрестный“ эксперимент применительно к больным хроническими неспецифическими заболеваниями легких. Разработаны критерии для индивидуального подбора методик лечебной физкультуры, которые позволяют достигнуть наибольшей эффективности лечения. Выявлена корреляция между основными особенностями клинической картины заболевания и спецификой методических приемов лечения этой категории больных при помощи физических упражнений.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, методика, бронхи, легкие, нагноительные процессы.

Анотація. Уперше в лікувальній фізкультурі використаний педагогічний „перехресний“ експеримент щодо хворих з хронічними неспецифічними захворюваннями легень. Розроблені критерії для індивідуального застосування методик лікувальної фізкультури, які дозволяють досягти найбільшої ефективності лікування. Виявлена кореляція між основними особливостями клінічної картини захворювання і специфікою методичних прийомів лікування цієї категорії хворих за допомогою фізичних вправ.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, методика, бронхи, легень, гнійні процеси.

Annotation. First the pedagogical is used in medical physical education „cross“ experiment to as it applies to the patients by the chronic unspecific diseases of lights. Criteria are developed for the individual selection of methods of medical physical education, which allow attaining most efficiency of treatment. Correlation is exposed between the basic features of clinical picture of disease and specific of

methodical receptions of treatment of this category of patients through physical exercises.

Key words: *medical physical culture, method, bronchial tubes, lights, festering processes.*

36. Симонова О. И. Французский мастер-класс по кинезитерапии при муковисцидозе / Симонова О. И. // Физкультура в профилактике, лечении и реабилитации. – 2009. – № 3. – С. 63–64.

Аннотация. *Одна из основных мыслей доклада французского специалиста заключалась в необходимости хорошего физического развития и адекватной спортивной активности детей с муковисцидозом, наличия у них достаточной мышечной массы, что тесно взаимосвязано с их общим самочувствием, состоянием их бронхолегочной системы..*

Ключевые слова: *физическое развитие, спортивная активность, дети.*

Анотація. *Одна з основних думок доповіді французького фахівця полягала в необхідності фізичного розвитку і адекватної спортивної активності дітей з муковісцидозом, наявності у них достатньої м'язової маси, що тісно взаємопов'язане з їхнім загальним самопочуттям, станом їхньої бронхолегеневої системи..*

Ключові слова: *фізичний розвиток, спортивна активність, діти.*

Annotation. *One of key points of lecture of the French specialist consisted in the necessity of good physical development and adequate sporting activity of children with mucovistidoz, presences at them sufficient muscle mass, that is closely associate with their common feel, by the state them bronkhologic systems..*

Key words: *physical development, sporting activity, children.*

37. Толкачев Б. С. Физкультура против недугов / Толкачев Б. С. – М., 1990. – 104 с., ил.

Аннотация. *Книга рассказывает о профилактике и лечении в домашних условиях всевозможных респираторных заболеваний, бронхитов, бронхиальной астмы средствами физической культуры. Читатели познакомятся с конкретными рекомендациями по использованию специальной дыхательной гимнастики, приемов массажа, закаливающих процедур, ходьбы и бега трусцой для борьбы с этими заболеваниями.*

Ключевые слова: *физическая культура, профилактика, лечение, рекомендации.*

Анотація. *Книга розповідає про профілактику і лікування в домашніх умовах різних респіраторних захворювань, бронхітів, бронхіальної астми засобами фізичної культури. Читачі познайомляться з конкретними рекомендаціями щодо використання спеціальної дихальної гімнастики, прийомів масажу, загартовуючих процедур, ходьби і бігу підтюпцем для боротьби з цими захворюваннями.*

Ключові слова: *фізична культура, профілактика, лікування, рекомендації.*

Annotation. A book tells about a prophylaxis and treatment in the home terms of various diseases of respirators, bronchitis and bronchial asthma by facilities of physical culture. Readers will become acquainted with concrete recommendations on the use of the special respiratory gymnastics, adopting a massage, procedures, walking and at run a jog-trot for a fight against these diseases.

Key words: physical culture, prophylaxis, treatment, recommendations.

38. Чепурна В. Використання лікувальної фізичної культури у підлітків з хронічними захворюваннями дихальної системи в умовах загальноосвітньої школи / В. Чепурна // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. – Л.: ЛДЦФК, 2000. – Вип. 4. – С. 278–280.

Анотація. Розглянуто питання, пов'язані з головним сучасним підходом до фізичної реабілітації підлітків з хронічними хворобами дихальних органів (хронічний бронхіт і пневмонія) в загальній середній школі. Показано вплив загальноприйнятих класичних методів і нетрадиційних методів корективної гімнастики (позиції йоги, елементи розслаблення, дихаючи гімнастикою) на функціональний стан кардіореспіраторної системи підлітків з хронічним бронхітом і пневмонією.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, хронічні захворювання, дихальна система, підлітки.

Аннотация. Рассмотрены вопросы, связанные с главным современным подходом к физической реабилитации подростков с хроническими болезнями дыхательных органов (хронический бронхит и пневмония) в общей средней школе. Показано влияние общепринятых классических методов и нетрадиционных методов коррективной гимнастики (позиции йоги, элементы расслабления, дыша гимнастикой) на функциональное состояние кардиореспираторной системы подростков с хроническим бронхитом и пневмонией.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, хронические заболевания, дыхательная система, подростки.

Annotation. The paper deals with the main modern approach to physical rehabilitation of teen-agers with chronic diseases of respiratory organs (chronic bronchitis and pneumonia) at general secondary school. The influence of generally accepted classical methods and non-traditional methods of remedial gymnastics (yoga positions, elements of relaxation, breathing gymnastics) on the functional state of cardio respiratory system of teen-agers with chronic bronchitis and pneumonia is being investigated in this work.

Key words: medical physical culture, chronic diseases, respiratory system, teenagers.

39. Чупрун А. К. Влияние дифференцированной системы занятий дыхательными упражнениями на основные показатели функции дыхания детей дошкольного возраста / А. К. Чупрун // Спортивна медицина. – 2009. – № 1/2. – С. 130–132.

Аннотація. *Изучены возможности использования дифференцированной системы занятий дыхательными упражнениями и их влияние на состояние здоровья и дыхательную систему детей.*

Ключевые слова: *дыхательные упражнения, дыхательная система детей.*

Анотація. *Вивчені можливості використання диференційованої системи занять дихальними вправами та їх вплив на стан здоров'я і дихальну систему дітей.*

Ключові слова: *дихальні вправи, дихальна система дітей.*

Annotation. *Possibilities of using the differentiated system of respiratory exercises sessions and state of health influence on the health status and respiratory system of children have been studied.*

Key words: *respiratory exercises, health status of children.*

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

Авраменко О. Н.	22	Кучугура-Кучеренко Л.	16,25
Березовский Б.	1	Литвиненко В. В.	23
Білоруський О. Р.	2	Ломинога С.	1
Блюдик В. С.	3	Максимов В. А.	15
Буровых А. Н.	3	Мацай Т. В.	27
Вовканич А.	4	Мельник В. М.	34
Волков В. В.	5	Митько Е. В.	22
Волошин Я.	16,25	Мурза В. П.	28
Грейда Б. П.	24	Мухин В.	26
Грейда Н. Б.	24	Ногас А. О.	29,30
Григус І.	6,7,8,9	Петрович И. Т.	31
Данько Ю. И.	10	Пешкова О. В.	22
Дишлов К. М.	11	Пілецький А. М.	32
Дубровский В. И.	12	Полковник-Маркова В. С.	33
Дяченко А.	16,25	Прокопчук З. М.	11
Єрмакова Є. В.	13	Прощалькин А. И.	12
Захарова Л. С.	14,15	Романчак О.	4
Золотарев А.	26	Секела М. В.	34
Иванов С. М.	17	Симонова О. И.	36
Ирхина И.	22	Стрельцова Э. В.	19,20,21
Калмиков С. А.	18	Толкачев Б. С.	37
Коваленченко В.	26	Чепурна В.	38
Кокосов А. Н.	19,20,21	Чупрун А. К.	39
Косова Л. А.	13	Шишаріна М. О.	34

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА
при захворюваннях органів дихання**

**Анотований
бібліографічний покажчик
трьома мовами**

Укладач – Ірина Свістельник